

RAAP-NOTITIE 803

Plangebied Coldenhove te Eerbeek

Gemeente Brummen

**Archeologisch vooronderzoek: een inventariserend
archeologisch onderzoek**

Colofon

Opdrachtgever: Bureau van Droffelaar Bv

Titel: Plangebied Coldenhove te Eerbeek, gemeente Brummen; archeologisch
vooronderzoek: een inventariserend archeologisch onderzoek

Status: eindversie

Datum: augustus 2004

Auteur: drs. D.G. Bedeaux

Bestandsnaam: L:\QXPress\Notities\2004\BREC\N0803-BREC.doc

Projectcode: BREC

Projectleider: drs. D.G. Bedeaux

Projectmedewerkers: drs. N.M.J.E. Boemaars & J. Knoppers

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: niet van toepassing

Autorisatie: H.B.G. Scholte Lubberink

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54

telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2004

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van Bureau van Droffelaar Bv heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 23 juli 2004 een inventariserend archeologisch onderzoek uitgevoerd in verband met de bouw van 23 recreatiewoningen op het terrein van recreatiepark Coldenhoeve bij Eerbeek in de gemeente Brummen. Doel van dit onderzoek was eventueel aanwezige archeologische resten op te sporen en, voorzover mogelijk, een eerste indruk te geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

Tijdens het veldonderzoek zijn in het plangebied geen archeologische resten aangetroffen. Naar verwachting zal er als gevolg van de geplande werkzaamheden dan ook geen verstoring van archeologische waarden optreden. Derhalve worden geen aanbevelingen voor vervolgonderzoek gedaan.

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van Bureau van Droffelaar Bv heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 23 juli 2004 een inventariserend archeologisch onderzoek uitgevoerd in verband met de bouw van 23 recreatiewoningen op het terrein van recreatiepark Coldenhove bij Eerbeek in de gemeente Brummen. Het onderzoek diende te worden uitgevoerd, omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van dit onderzoek was eventuele archeologische resten op te sporen en, voorzover mogelijk, een eerste indruk geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

1.2 Plangebied

Het plangebied (circa 3,5 ha) ligt ten zuidwesten van de bebouwde kom van Eerbeek aan de Boshoffweg en maakt deel uit van recreatiepark Coldenhove. Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 33D van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 199.350/455.700. Ten tijde van het onderzoek was het plangebied deels in gebruik als camping en deels als bos.

1.3 Onderzoeksopzet en richtlijnen

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek is beperkt gebleven tot een karterend booronderzoek.

Het inventariserend archeologisch onderzoek is uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het Handboek ROB-specificaties (Brinkkemper e.a., 1998). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA; Voorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie, 2001).

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden. Enkele vaktermen worden achter in deze notitie beschreven (zie verklarende woordenlijst).

2 Bureauonderzoek

2.1 Methoden

Voorafgaand aan het veldonderzoek is een bureauonderzoek uitgevoerd om na te gaan of er reeds archeologische vondsten uit het plangebied geregistreerd staan en om ten behoeve van het veldwerk de landschappelijke (geologische en bodemkundige) kenmerken alsmede de gespecificeerde archeologische verwachting te bepalen. In het kader van het bureauonderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd (zie literatuurlijst).

Om inzicht te krijgen in het voorkomen van archeologische vindplaatsen in of nabij het plangebied is het ARCHEologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) te Amersfoort geraadpleegd.

2.2 Resultaten

Geologie en geomorfologie

Het plangebied wordt in geo(morfo)logisch opzicht gekenmerkt door stuwwal-glooiingen en smeltwaterafzettingen met dekzand (verstoven witte zanden) en stuwwalglooiingen met dekzand (verstoven en/of verspoelde bruine zanden; Provincie Gelderland, 2003).

Bodem

De bodem in het plangebied bestaat uit haarpodzolgronden met leemarm en zwak lemig fijn zand, waarbij de bovengrond op sommige plaatsen is vergraven (Stiboka, 1979: code Hd21).

Archeologie

Uit de omgeving van het plangebied (ca. 500 m ten noordoosten van het plangebied) is één vindplaats bekend. Het betreft sporen van bewoning die dateren uit de Late Middeleeuwen en/of Nieuwe tijd (ARCHIS-waarnemingsnummer 45089).

Archeologische verwachting

Volgens de Cultuurhistorische Waardenkaart van Gelderland (Provincie Gelderland, 2003) geldt voor het plangebied een middelhoge tot hoge verwachting op het aantreffen van archeologische resten. Op grond hiervan geldt voor het plangebied een middelmatige tot hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit alle perioden.

3 Veldonderzoek

3.1 Methoden

Tijdens het veldonderzoek zijn 18 boringen verricht in een grid van 50 bij 50 m in 2 zuidwest-noordoost georiënteerde raaien (figuur 1). De boringen in een raai versprongen ten opzichte van die in de naastgelegen raai, waardoor een systeem van gelijkbenige driehoeken ontstond. De gehanteerde methode wordt geschikt geacht voor het opsporen van de meeste in dit gebied te verwachten nederzettingsterreinen uit de periode IJzertijd t/m Late Middeleeuwen. Deze methode is niet geschikt om verkavelingspatronen, graven en andere zeer lokale archeologische resten in kaart te brengen.

Er is geboord tot maximaal 2,00 m -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 15 cm. De boringen zijn onder andere conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en met meetlinten ingemeten (x- en y-waarden). Het opgeboorde materiaal is in het veld gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken). Het opgeboorde materiaal is gezeefd met een zeef met een maaswijdte van 0,5 cm; het zeefresidu is met het blote oog geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische indicatoren.

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

Het gehele plangebied is tot gemiddeld 0,90 m -Mv bedekt met een laag weinig siltig, lichtbruingrijs tot bruingrijs, matig fijn zand. Deze zandlaag is gevlekt en rommelig en kan in verband gebracht worden met recente bodemwerkzaamheden in verband met de aanleg van de camping.

Onder de opgebrachte zandlaag bevindt zich in het centrale deel van het plangebied een intacte haarpodzolbodem met een roodbruine tot donkerroodbruine B-horizont. Op circa 1,30 m -Mv gaat het bodemprofiel over in het lichtgele moedermateriaal (de C-horizont).

In het noorden en zuiden van het plangebied is een laagte aangetroffen waar weinig siltig, donkerbruin, sterk humeus en matig grof zand met plantenresten afgewisseld wordt met dikke veenlagen. Deze afzettingen zijn afkomstig van de Eerbeeksche Beek die zich direct ten zuidoosten van het plangebied bevindt. Het is goed mogelijk dat de Eerbeeksche Beek in het verleden door het plangebied kronkelde. Waarschijnlijk is de loop van de beek aangepast in

verband met de aanvoer van water voor de papierindustrie in Eerbeek. Dit is
gebeurd voor 1820, want op de kadastrale kaart uit die periode stroomt de
Eerbeeksche Beek reeds langs het plangebied (Rijksarchief Gelderland, 1820).

Archeologie

Tijdens het veldonderzoek zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Tijdens het veldonderzoek zijn geen aanwijzingen gevonden voor vindplaatsen in het plangebied.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van het ontbreken van aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Literatuur

- Brinkkemper, O., e.a. (redactie)**, 1998. *Handboek ROB-specificaties*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- Provincie Gelderland**, 2003. *Cultuurhistorische Waardenkaart Gelderland*. Provincie Gelderland.
- Rijksarchief Gelderland**. *Kadastrale minuut 1820, gemeente Hall, sectie D*. Rijksarchief Gelderland, Arnhem.
- Stiboka**, 1979. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting bij de kaartbladen 33 West Apeldoorn en 33 Oost Apeldoorn*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie**, 2001. *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 2.0. Eindrapport van de Voorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie*. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Den Haag.

Gebruikte afkortingen

ARCHIS	ARCheologisch Informatie Systeem
-Mv	beneden maaiveld
ROB	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek

Verklarende woordenlijst

B-horizont dekzand	Inspoelingslaag van een podzolbodem (zie <i>podzol</i>); Fijnzandige afzettingen die onder periglaciale omstandigheden voornamelijk door windwerking ontstaan zijn; de dekzanden van het Weichselien vormen in grote delen van Nederland een 'dek' (Saalien: Formatie van Eindhoven; Weichselien: Formatie van Twente);
stuwwal (bekken)	Door de druk van het landijs in het Saalien opgedrukte rug van scheefgestelde preglaciale sedimenten;
smeltwater-reliëf	Reliëf ontstaan onder invloed van smeltwater in de periode van de ijstijden;
podzol	Bodem met een uitspoelingslaag (E-horizont) en een inspoelingslaag (B-horizont). Het proces van het uitlogen van de E-horizont en de vorming van een B- horizont door inspoeling van amorfe humus en ijzer wordt podzolering genoemd.

Overzicht van figuren en tabellen

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Figuur 1. Resultaten booronderzoek.